

O autorze Kroniki Szare Szeregi Armia Krajowa Otwock

Janusz Komorowski urodził się w Warszawie 11 sierpnia 1929 r. z ojca Franciszka i matki Henryki z Brzostowskich. Ojciec był zatrudniony w Państwowych Zakładach Inżynierii w Ursusie, a podczas wojny przyjął pracę w Państwowej Straży Pożarnej w Warszawie – by uniknąć przymusowego wywiezienia do Niemiec.

Mały Janusz od 9 roku życia należał do drużyny zuchowej i latem 1939 r. na kolonii w Popowie n/Bugiem złożył Obietnicę Zucha. W 1941 roku włączony został do konspiracji. Zatrudnił się w zakładzie fryzjerskim, który świadczył usługi między innymi Niemcom na terenie koszar. Janusz na polecenie Zygmunta Kaczyńskiego ps. „Wesoły” prowadził rozpoznanie pomieszczeń i stanu wojska w tych koszarach. Zajmował się również przewożeniem małych paczek z tajną prasą z Pruszkowa do Warszawy. Jesienią 1941 roku, podczas rewizji w kolejce EKD, żandarmi znaleźli przy nim przesyłkę z tajnej drukarni. Chłopak znał zawartości paczki, lecz zaprzeczał temu. Podczas przesłuchania na Dworcu Zachodnim wymierzono mu karę uderzenia pałką z metalową nakładką – 70 razy na krzyż i po 25 razy dłonie. Po utracie przytomności nieznani ludzie przenieśli go do internatu Rady Głównej Opiekuńczej przy ul. Sienkiewicza 14 w Warszawie. Gdy doszedł do siebie i zaleczył rany, pozostał tam na stałe. Niedługo potem internat przeniósł się do willi „Capri” w Otwocku przy ul. Lelewela 5.

W internacie panowała życzliwa atmosfera, a istniejące warunki lokalowe i terenowe pozwalały na realizację harcerskiego stylu życia. Kierownikiem był dawny hufcowy z Torunia hm Jerzy Gołoński, zaś kadre stanowili w większości instruktorzy ZHP. Przyjęty do drużyny „Zawiszy” Szarych Szeregów, razem z 17 kolegami 3 maja 1942 roku złożył przyrzeczenie na ręce hm Jerzego Gołońskiego pseudonim „Długi”, w obecności wizytatora „Pasiaki” hm Przemysława Góreckiego pseudonim „Kuropatwa” (twórca i komendant powstańczej poczty polowej). Janusz otrzymał pseudonim „Antek”, stopień młodzika i ołowiany krzyż harcerski. Przeszedł podstawowe szkolenie harcerstwa konspiracyjnego urozmaicone licznymi zbiórkami i nocnymi ćwiczeniami w lasach otwockich.

Podczas odwiedzin w domu rodzinnym na Ochocie 12 maja 1943 r., nad miastem pojawiły się sowieckie samoloty bombardujące. Jedna z bomb zniszczyła doszczętnie dom, w którym mieszkali państwo Komorowscy. Zginął ojciec i siostra Janusza. On sam i jego mama doznali ciężkich ran. Przewieziony do Szpitala Maltańskiego przy ul. Senatorskiej był poddany operacji, po czym zachorował na tężec. Po długich cierpieniach, cudownie wyleczony, wrócił do internatu w Otwocku.

Tam ukończył szkołę podstawową i rozpoczął naukę w gimnazjum na tajnych kompletach. Podjął też pracę konspiracyjną w szerszym zakresie. Pełnił służbę łącznika, przewodnika, kolportera tajnej prasy i wartownika stojącego na czujkach w lesie lub przy ulicach. Wysyłany z różnymi przesyłkami do śródmieścia Warszawy, pomagał z kolegami w wybijaniu otworów w piwnicach domów, aby zapewnić ludności cywilnej swobodne przemieszczanie się podczas ulicznych łapanek. W styczniu 1944 r. uzyskał stopień wywiadowcy i został włączony do Bojowych Szkół Szarych Szeregów.

W lipcu do Otwocka i okolic zjeżdżali się żołnierze 27 Wołyńskiej Dywizji Piechoty AK, by dalej przemieścić się do Warszawy oczekującej na godzinę „W”. Harcerze z willi „Capri” pełnili dla nich rolę przewodników i opiekunów. Dwa dni przed wybuchem Powstania Warszawskiego karczewską „ciuchcią” eskortował i później rozprawdzał oficerów 27 WDP AK do punktów kontaktowych w Śródmieściu i na Ochocie w Warszawie. Nie mógł jednak wrócić do Otwocka, gdyż ruch „ciuchci” został zatrzymany działaniami frontowymi i rozpoczęły się walki powstańcze. Janusz nawiązał kontakt z „Bolkiem”, hm Stefanem Mirowskim, komendantem Chorągwi Warszawskiej Szarych Szeregów, którego poznał wcześniej w willi „Capri”, dokąd przyjeżdżał na różne spotkania konspiracyjne. 15-letni harcerz został natychmiast włączony do grupy „Zawiszaków” wykonywującej z wielkim poświęceniem niebezpieczne zadania służby pomocniczej w blokach ZUS. 13 sierpnia wypędzono mieszkańców na Zieleniak, stamtąd na Dworzec Zachodni do wagonów towarowych. Januszowi udało się uciec z transportu w Ursusie. W połowie października szukał schronienia w internacie RGO na ul. Hynka, kierowanym przez płk. Jerzego Strzałkowskiego, którego wychowankowie, również harcerze Szarych Szeregów, nazwani zostali „Jerzykami” i wykonywali zadania w Powstańczych Oddziałach Specjalnych. Na ul. Krakowskiej Janusz natknął się przypadkowo na patrol żandarmów, którzy go zatrzymali i wraz z innymi mężczyznami przewieźli do koszar w wyludnionej Warszawie przy ul. Puławskiej (róg Rakowieckiej). Tam był zorganizowany obóz pracy przymusowej. Więźniowie w 10-osobowych grupach pod nadzorem żandarma wykonywali na dużym mrozie prace fizyczne w różnych punktach Warszawy. 16 stycznia 1945 roku, po skończonej pracy, Niemcy uformowali dużą kolumnę z udziałem wojska i ludności cywilnej i pośpiesznie wyprowadzili ich w kierunku Błonia. Na całej trasie trwał silny ostrzał z dział armatnich i samolotów sowieckich. Nad ranem wszyscy znaleźli się w Puszczy Kampinoskiej, gdzie kolumna rozproszyła się i każdy radził sobie na własną rękę. Januszowi udało się dojść do Leszna, skąd

pieszo wrócił do wyzwolonej Warszawy. Nie mając schronienia ani środków do życia, wstąpił ochotniczo do wojska, w którym służył przez pół roku, zajmując się rusznicarstwem broni automatycznej. Wraz z mamą znalazł schronienie u znajomych ludzi w Ursusie. W 1947 roku rozpoczął pracę w RSW „Prasa”. Pracował również w Wydawnictwie MON – w charakterze redaktora w kilku redakcjach i agencjach wydawniczych m.in. w Krajowej Agencji Wydawniczej do roku 1982. Pracując, uzupełniał wykształcenie na kierunku pedagogiki kulturalno-oświatowej. W 1983 r. objął stanowisko kierownika oficyny wydawniczej w Kancelarii Sejmu, gdzie pracował przez dziesięć lat – do czasu przejścia na emeryturę. Janusz Komorowski należy do osób bardzo aktywnych i zaangażowanych społecznie. Wielki zapał i aktywność z pewnością wyniósł z harcerstwa. Po wojnie istniało zapotrzebowanie na harcerstwo. W 1945 r. Janusz Komorowski wstąpił do 55 Warszawskiej Drużyny im. Gen. Władysława Sikorskiego w Ursusie, gdzie pionierską rolę w tworzeniu drużyn i hufca odegrał pfm Edmund Pokrzywa. Na pierwszym obozie letnim nad jeziorem Mały Jagocin k. Pisu prawie wszyscy uczestnicy ubrani byli w nowe mundury harcerskie i bardzo okazale się prezentowali. Z uwagi na zmianę pracy i szkoły, wstąpił do 3 Warszawskiej Drużyny Harcerskiej im. Tadeusza Kościuszki w Ursusie, w której był do rozwiązania ZHP w 1949 r. ze stopniem ćwika i przygotowywany do stopnia harcerza orlego. Angażował się również w prace w Hufcu ZHP Warszawa-Południe. W 1958 r. zamieszkał w Warszawie, gdzie przez pierwsze dwa lata współpracował jako reporter z Radiostacją Harcerską. W 1980 r. na warszawskim Mokotowie powołano do życia Harcerski Krąg Seniorów. Przewodniczącym był hm Zbigniew Duszota. Krąg miał zasięg ogólnopolski. W 1986 r. powstały kręgi seniorów w innych hufcach. W tworzeniu takiego kręgu z udziałem dawnych harcerzy Szarych Szeregów z terenów Otwocka i Wawra w marcu 1986 r brał udział również Janusz Komorowski.

Druh hm Stanisław Broniewski w siedzibie Archiwum m. st. Warszawy zorganizował Komisję Szarych Szeregów, również o zasięgu ogólnokrajowym. Prowadzono tam weryfikację członków Szarych Szeregów. 27 września 1984 r. Janusz Komorowski otrzymał legitymację o numerze 1501 z podpisem „Orszy”.

Powstawało środowisko „Synów Pułku” o zasięgu ogólnopolskim, które reprezentowało najmłodszych żołnierzy II wojny światowej na wszystkich frontach. 22 lipca 1985 r. Janusz Komorowski otrzymał odznakę wraz z legitymacją nr 4455. Władze państwowe postanowiły uhonorować AK-owców, żołnierzy Szarych Szeregów i innych uczestników ruchu oporu w czasie okupacji niemieckiej. Rozpoczęły się wzajemne poszukiwania uczestników i świadków okresu wojny. Pisano relacje i zbierano archiwalne dokumenty potrzebne do weryfikacji. W odniesieniu do Szarych Szeregów wiele dokumentów było złożonych w Głównej Kwaterze ZHP. Wydział Historii wydawał zaświadczenia potwierdzające udział w konspiracji. Janusz Komorowski włączył się bardzo aktywnie w poszukiwanie kolegów z internatu Willi „Capri” w Otwocku. Zbierał kserokopie wspomnień i relacji członków tworzącego się Kręgu Seniorów Roju „Sosny” i „Wiarna Rzeka” w Otwocku, by starannie je powklejać do Kroniki i udostępnić innym. W 1988 r. otrzymał stopień i mundur instruktorski. Podczas uroczystej zbiórki Kręgu w Puszczy Kampinoskiej 10 czerwca 1989 r. z działem kapelana AK ks. hm. Jana Raczkowskiego i komendanta hufca ZHP w Otwocku, wraz z grupą innych harcerzy Szarych Szeregów złożył zobowiązanie instruktorskie.

22 marca 1989 r. otrzymał Honorową Odznakę Zasłużony dla Hufca ZHP Otwock z legitymacją numer 197/89. W styczniu 1990 r. Krajowa Rada Harcerskich Kręgów Seniorów przyznała mu, po pomyślnym odbyciu próby, stopień Harcerza Rzeczypospolitej. Stopień podharcemistrza otrzymał 15 września 1990 r., a harcemistrza 2 września 1996 r. W listopadzie 1990 r. w Wesołej

19 września 2002 r. został mianowany przez ministra Obrony Narodowej na stopień porucznika.

W Warszawie na Zjeździe Stowarzyszenia Szarych Szeregów wybrano Janusza Komorowskiego do Rady Naczelnej, której przewodniczyła Maria Stypułkowska-Chojecka pseudonim „Kama” (uczestniczka słynnej akcji zamachu na kata Warszawy, F. Kutschere). Przez kilka kadencji pełnił on funkcję sekretarza. W dniu 12 października 2023 roku, Zarząd Główny Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej podjął decyzję o wyborze Janusza Komorowskiego na funkcję p.o. prezesa Zarządu Głównego ŚZZAK.

Por. hm Janusz Komorowski uczestniczy niezmiennie we wszystkich ważnych wydarzeniach Hufca ZHP w Otwocku. Jest członkiem Komisji Historycznej Hufca ZHP Otwock, której dostarczył bardzo wiele dokumentów i której powierzył opiekę nad swoją Kroniką Kręgu Szarych Szeregów Armii Krajowej Otwock.

Odznaczenia:

- Złoty Krzyż Zasługi – 1976 r.
- Odznaka za zasługi dla RSW „Prasa-Książka-Ruch” – 1977 r.
- Złota Odznaka Honorowa „Za zasługi dla Warszawy” – 1980 r.
- Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski – 1986 r.
- Krzyż Armii Krajowej Londyn – 1986 r.
- Odznaka honorowa Zasłużony Pracownik Państwowy – 1988 r.
- Krzyż za zasługi dla ZHP z Rozetą-Mieczami – 1988 r.
- Warszawski Krzyż Powstańczy – 1992 r.
- Odznaka Weterana Walk o Niepodległość (UdSKiOR) – 1995 r.
- Krzyż Partyzancki – 1997 r.
- Medal za Warszawę 1939-1945 – 1997 r.
- Medal „Pro Memoria” (UdSKiOR) – 2005 r.
- Odznaka „Złota Sosenka” w uznaniu zasług dla miasta Otwocka – 2006 r.
- Odznaka za zasługi w upowszechnianiu kultury (przyznał Prezydent Miasta Otwock) – 2007 r.
- Krzyż Oficerski Orderu Odrodzenia Polski – 2008 r.
- Medal „Pro Patria” (UdSKiOR) – 2013 r.
- Złoty medal „Aut ne tentaris aut perforce. Nie próbuj – Dokonuj” (przyznała Komendantka Chorągwi Stołecznej ZHP) – 2023 r.

Warszawa, listopad 2023 r. Opracował hm Zbigniew Bugaj HR